

Prekogranični postupak obiteljskog mirenja - Portugal

OBITELJSKO MIRENJE U PORTUGALU

Načelo dobrovoljnog sudjelovanja i odobravanja sporazuma

Mirenje je u Portugalu dobrovoljno. Stranke u obiteljskom sporu o djeci ili bračnim partnerima mogu se dogovoriti da će primijeniti javno ili privatno obiteljsko mirenje. Stranke na mirenje može uputiti i sud, ali im ne može mirenje nametnuti bez njihove suglasnosti. Pristup obiteljskom mirenju moguć je prije pokretanja sudskog postupka ili postupka u matičnom uredu (*Conservatória do Registo Civil*) ili nakon pokretanja postupka. **U svakom slučaju, sporazum o obiteljskim stvarima mora biti odobren da bi bio izvršiv.** Zastupnici stranaka (ako ih ima) također mogu sudjelovati u mirenju i u praksi nekad i sudjeluju. U Zakonu br. 29/2013 od 19.4. detaljno su opisana opća načela koja se primjenjuju na mirenje.

Mirenje na sudu

Ako stranke pristupe **obiteljskom mirenju prije podnošenja tužbe** i ako je postignut sporazum, one bi od **matičnog ureda prema vlastitom izboru trebale zatražiti da odobri** sporazum. Takvim sporazumima mogu biti obuhvaćena pitanja koja se odnose na bračne partnere (npr. razvod, plaćanje uzdržavanja bračnim partnerima, obiteljski dom, zadržavanje prezimena bivšeg bračnog partnera) i pitanja koja se odnose na djecu (npr. sporazum o roditeljskoj odgovornosti priložen sporazumu o razvodu ili sporazumu o plaćanju uzdržavanja punoljetnim potomcima). Ako se sporazum odnosi na roditeljsku odgovornost za maloljetnike, prije nego što ga matični ured može odobriti, Ured javnog tužitelja (*Ministério Público*) izdat će o njemu mišljenje.

Ako se mirenje održava prije pokretanja sudskog postupka i **ako mu je isključiva svrha dogovoriti se o roditeljskoj odgovornosti za maloljetnike** (bez priloženog sporazuma o razvodu ili sudskoj rastavi), stranke će morati zatražiti od nadležnog suda da odobri sporazum.

Ako **se obiteljsko mirenje provodi dok je u tijeku sudski postupak**, postupak je sljedeći.

- U sudskim postupcima o roditeljskoj odgovornosti (npr. skrbništvo, posjećivanje, novac za uzdržavanje maloljetnika) održava se posebna tehnička faza rasprave i mirenja. Ako stranke ne postignu dogovor nakon što ih je sudac pozvao na sastanak, sudac odgađa razgovore za dva do tri mjeseca i stranke upućuje na jedan od sljedećih alternativnih mehanizama: mirenje, ako su stranke suglasne ili zatraže upućivanje, ili posebnu tehničku raspravu koju provode službe suda za tehničku potporu. Po isteku razdoblja odgode razgovori počinju ponovno i, ako je s pomoću jedne od prethodno navedenih metoda postignut sporazum, sud ga razmatra i odobrava. Ako sporazum nije postignut, počinje suđenje.
- U načelu je u građanskim postupcima, uključujući među bračnim partnerima (npr. razvod i sudska rastava, plaćanje uzdržavanja bračnim partnerima i bivšim bračnim partnerima, dodjela obiteljskog doma, ako nema početnog sporazuma) člankom 273. Zakona o parničnom postupku (*Código de Processo Civil*) dopušteno sudu da odgodi postupak i uputi predmet na mirenje, osim ako se jedna od stranaka protivi upućivanju.
- U skladu s člankom 272. stavkom 4. Zakona o parničnom postupku, stranke mogu zatražiti odgodu postupka i na temelju uzajamnog sporazuma na razdoblje od tri mjeseca te pokrenuti mirenje na vlastitu inicijativu.

Ako je mirenjem postignut sporazum dok su u prethodno opisanim slučajevima postupci u tijeku, stranke moraju **zatražiti da ga sud odobri**.

Postupci povezani s obiteljskim stvarima koji su u nadležnosti matičnog ureda moraju se pokretati na temelju prethodne suglasnosti obiju stranaka, a u protivnom su u nadležnosti suda. Iz tog razloga prije pokretanja postupka može biti koristan pristup mirenju na inicijativu stranaka. U članku 14. stavku 3. Zakona br. 272/2001 od 13.1. navedeno je da bi matičar, nakon pokretanja postupka u matičnom uredu, trebao obavijestiti bračne drugove koji traže razvod braka o postojanju usluga mirenja. Tom odredbom dopušteno je strankama da pristupe mirenju radi pomirenja bračnih drugova ili preispitivanja sporazuma o roditeljskoj odgovornosti, koji je priložen sporazumu o razvodu braka, dok je u tijeku postupak za sporazumni razvod braka, ako je Ured javnog tužitelja podnio takav zahtjev.

Izbor javnog ili privatnog izmiritelja, trajanje i trošak mirenja

Općenito je pravilo da obiteljsko mirenje traje **najdulje tri mjeseca**, što se temelji na načelu iz članka 272. stavka 4. Zakona o parničnom postupku. Mirenje može trajati dulje samo u iznimnim i opravdanim slučajevima.

Ako stranke pristupe **privatnom mirenju**, morat će platiti naknadu izmiritelju. Taj iznos, pravila i raspored mirenja utvrđeni su u protokolu za mirenje koji su potpisale stranke i izmiritelj na početku mirenja. Ministarstvo pravosuđa vodi popis javnih i privatnih izmiritelja s kojeg stranke mogu odabrati privatnog miritelja: <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica>.

Ako žele pristupiti **javnom mirenju**, stranke bi se trebale obratiti Uredu za alternativno rješavanje sporova (*Gabinete de Resolução Alternativa de Conflitos*) Glavne uprave za politiku i pravosuđe i zatražiti sastanak prije mirenja. Sastanak se može zakazati telefonom, *elektroničkom poštom* ili s pomoću internetskog obrasca. Tijekom sastanka prije mirenja potpisuje se protokol o mirenju između stranaka i izmiritelja. Utvrđuje se vremensko razdoblje, raspored sastanaka i objašnjavaju postupovna pravila.

Trošak javnog obiteljskog mirenja iznosi 50 EUR za svaku stranku, neovisno o broju zakazanih sastanaka. Taj iznos od 50 EUR plaća svaka stranka na početku javnog mirenja. Stranke ne plaćaju naknade izmiritelja koji su u javnom sustavu. Njih plaća Glavna uprava za politiku i pravosuđe prema propisanim tarifama.

Sastanci u okviru javnog mirenja mogu se održavati u prostorijama Glavne uprave za politiku i pravosuđe ili u prostorijama u općini u kojoj stranka ima prebivalište.

U postupku javnog mirenja stranke mogu izabrati izmiritelja s popisa odabranih javnih izmiritelja. Ako one to ne učine, Ured za alternativno rješavanje sporova Glavne uprave za politiku i pravosuđe imenovat će jednog od miritelja s popisa javnih miritelja uzimajući u obzir blizinu mjestu prebivališta stranaka. To se imenovanje u načelu obavlja elektroničkim putem.

Ako stranke imaju pravo na **pravnu pomoć**, njome se može pokriti trošak mirenja.

Prekogranično mirenje i zajedničko mirenje

U slučaju **prekograničnog spora**, kada nisu mogući sastanci u četiri oka, moguće se koristiti sustavima videokonferencije za olakšavanje mirenja.

U Portugalu se **izmiritelji iz drugih država članica** mogu ne samo registrirati kako bi bili uključeni na popis obiteljskih izmiritelja koji vodi Ministarstvo pravosuđa (koji uključuje javne i privatne izmiritelje), nego mogu biti odabrani i da budu uvršteni na popis javnih obiteljskih izmiritelja (na temelju javnog natječaja). To će u oba slučaja biti pod istim uvjetima koji se primjenjuju na nacionalne izmiritelje.

U Portugalu je **dopušteno zajedničko mirenje** u javnom i privatnom sustavu mirenja. Zajedničko mirenje može se održati samo na temelju izbora stranaka ili na prijedlog izmiritelja, ako on smatra da je to najbolji pristup u određenom slučaju.

Korisne poveznice

Posjetite <http://www.dgpj.mj.pt/sections/gral/mediacao-publica> za: *poveznicu* na nacionalno zakonodavstvo o mirenju, *poveznicu* na pristup javnim i privatnim obiteljskim izmiriteljima, *poveznicu* na pristup informacijama o obiteljskom mirenju i mirenju općenito.

Zahtjevi za javno mirenje podnose se pozivom na + 351 808 26 2000, *elektroničkom poštom* na smf@gral.mj.pt ili internetskim obrascem koji se nalazi na <http://smf.mj.pt/>.

Završna napomena

Informacije navedene u ovom obrascu opće su prirode, nisu iscrpne i nisu obvezujuće za kontaktnu točku, Europsku pravosudnu mrežu u građanskim i trgovačkim stvarima ili sudove ili bilo koje druge osobe. One ne isključuju potrebu za provjerom primjenjivog zakonodavstva.

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Posljednji put ažurirano: 28/01/2019